

УДК 378.147:330.15:502.131.1(4-6ЄС+477)

В.А. Гросул, д-р екон. наук, проф. (ДБТУ, Харків)

С.О. Зубков, д-р екон. наук, проф. (ДБТУ, Харків)

О.А. Круглова, канд. екон. наук, проф. (ДБТУ, Харків)

ІНТЕГРАЦІЯ БІОЕКОНОМІКИ В СИСТЕМУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Інтеграція України в європейський економічний простір стала критично важливим пріоритетом, особливо у світлі нещодавніх геополітичних викликів, що постали перед країною. Одним з ключових аспектів цього інтеграційного процесу є важливість вивчення біоекономіки в університетах. Біоекономіка, як концепція, передбачає використання біологічних ресурсів для сталого розвитку. Біоекономіка охоплює виробництво, використання та збереження біологічних ресурсів, включаючи сільське, лісове, рибне господарство та біоенергетику. Цей сектор має потенціал відігравати життєво важливу роль в економічному та сталому розвитку України, враховуючи що країна володіє багатими природними ресурсами та значним аграрним потенціалом. Оскільки Україна продовжує зміцнювати свої зв'язки з ЄС, дуже важливо враховувати можливості та виклики, пов'язані з вивченням біоекономіки в університетах. Європейський Союз приділяє значну увагу біоекономіці як засобу досягнення сталого зростання та захисту довкілля, і узгодження України з цими пріоритетами може принести значні переваги.

Формування біоекономічного мислення у молодих фахівців є надзвичайно важливим для забезпечення сталого розвитку та ефективного використання біологічних ресурсів. По-перше, біоекономічне мислення сприяє розвитку критичного мислення та інноваційних навичок, необхідних для адаптації до швидко змінюваного світу. Студенти отримують можливість аналізувати різноманітні сценарії використання біологічних ресурсів, що дозволяє їм розробляти нові рішення для сталого розвитку. По-друге, важливість біоекономічного мислення полягає в його здатності формувати у молодих фахівців усвідомлення екологічної відповідальності. Це передбачає не лише знання про біологічні ресурси, але й розуміння економічних і соціальних аспектів їх використання. По-третє, біоекономічне мислення сприяє розвитку міждисциплінарних навичок, які є необхідними для ефективної співпраці між різними секторами.

Крім того, формування біоекономічного мислення у молодих фахівців є важливим для забезпечення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці. Сьогодні роботодавці все більше цінують фахівців, які мають знання в галузі біоекономіки та можуть впроваджувати інноваційні рішення для сталого розвитку.

Вивчення біоекономіки є важливим елементом підготовки сучасних фахівців в сфері вищої освіти. Біоекономіка, як нова парадигма економічного розвитку, акцентує увагу на сталому використанні біологічних ресурсів, що є критично важливим для забезпечення продовольчої безпеки та збереження екосистем [1]. У контексті України, де аграрний сектор займає значну частину економіки, підготовка фахівців у цій сфері стає особливо актуальною [2].

Однією з ключових переваг вивчення біоекономіки є розвиток інтелектуального капіталу, який є основою для інновацій та сталого розвитку [1]. Інвестування в освіту в цій галузі дозволяє формувати фахівців, здатних вирішувати складні проблеми, пов'язані з управлінням природними ресурсами та впровадженням нових технологій. Це, в свою чергу, сприяє підвищенню конкурентоспроможності національної економіки [2].

Європейський підхід до викладання біоекономіки в університетах відзначається інтеграцією міждисциплінарних знань, практичних навичок та активною участю студентів у навчальному процесі. Цей підхід спрямований на формування фахівців, здатних вирішувати складні екологічні та економічні проблеми, пов'язані з використанням біологічних ресурсів. Важливим аспектом є впровадження концепцій, що базуються на компетенціях, які включають системне мислення, міждисциплінарність та трансдисциплінарність [3].

Однією з ключових стратегій є створення навчальних програм, які поєднують теоретичні знання з практичними аспектами. Наприклад, використання виїзних семінарів, практичних лабораторій та проектної роботи дозволяє студентам отримувати реальний досвід у галузі біоекономіки [3]. Це підкреслює важливість активного навчання, яке стимулює критичне мислення та інноваційний підхід до вирішення проблем [4].

Європейські університети також активно співпрацюють між собою, створюючи програми обміну, що сприяє поширенню знань і досвіду в галузі біоекономіки [5]. Такі ініціативи дозволяють студентам отримувати доступ до різноманітних навчальних ресурсів та практик, що підвищує їхню конкурентоспроможність на ринку праці [6]. Наприклад, програми, що поєднують онлайн-курси з традиційними формами навчання, забезпечують гнучкість і доступність освіти [5].

Крім того, важливим елементом є акцент на сталому розвитку та екологічній відповідальності. Європейські стратегії біоекономіки, такі як Європейська зелена угода, ставлять перед собою мету інтеграції екологічних аспектів у всі сфери економіки, що вимагає від фахівців знань у галузі сталого управління ресурсами [7]. Це підкреслює необхідність формування у студентів розуміння важливості екологічних аспектів у бізнес-практиках та політиках.

Таким чином, європейський підхід до викладання біоекономіки в університетах є комплексним і багатограним, що включає інтеграцію теоретичних знань, практичних навичок, міждисциплінарної співпраці та акцент на сталому розвитку. Це дозволяє формувати фахівців, готових до викликів сучасного світу та здатних сприяти розвитку сталих економічних практик.

Інформаційні джерела

1. Yavorska O. The intellectual capital as a catalyst of labor intellectualization processes in the bioeconomy: european experience. *Galic'kij Ekonomičnij Visnik*, 2020, 65(4). 88-99. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.04.088.
2. Надкєрничний І., Трапаїдзе С. Інноваційність підприємства як ключовий фактор сталого розвитку аграрного підприємництва в Україні. *Наукові Перспективи*, 2023, 1(41). URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11\(41\)-612-624](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11(41)-612-624).
3. Pubule J., Blumberga A., Rozakis S., Vecina A., Kalnbaļķite A., Blumberga D. Education for advancing the implementation of the bioeconomy goals: an analysis of master study programmes in bioeconomy. *Environmental and Climate Technologies*, 2020. Vol. 24(2). Pp. 149-159. <https://doi.org/10.2478/rtuct-2020-0062>.
4. Kalnbaļķite A., Pubule J., Blumberga D. Education for advancing the implementation of the green deal goals for bioeconomy. *Environmental and Climate Technologies*, 2022, 26(1). Pp. 75-83. URL: <https://doi.org/10.2478/rtuct-2022-0007>.
5. Masiero M., Secco L., Pettenella D., Re R., Bernö H., Carreira A. et al. Bioeconomy perception by future stakeholders: hearing from european forestry students. *Ambio*, 2020, 49(12). Pp. 1925-1942. URL: <https://doi.org/10.1007/s13280-020-01376-y>.
6. Socaciu C. Bioeconomy and green economy: european strategies, action plans and impact on life quality. *Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca. Food Science and Technology*, 2014, 71(1). P. 1. <https://doi.org/10.15835/buasvmcn-fst:10121>.
7. Navrátilová L., Giertliová B., Hajdúchová I., Šálka J. Acceptance of bioeconomy principles in strategic documents on european and slovak level. *SHS Web of Conferences*. 2021. Vol. 92. P. 02044. URL: <https://doi.org/10.1051/shsconf/20219202044>.